

UNIVERZITET KEMBRIDŽ, VELIKA BRITANIJA

Od Beograda do Kembridža

Prema podacima koje je nedavno izneo stručnjak za migracije Vladimir Grečić, potencijal srpske naučne dijasporice iz svih delova sveta broji više od deset hiljada ljudi i premašuje razmere današnje naučne zajednice Srbije. Istovremeno, u potrazi za kvalitetnijim i potpunijim obrazovanjem, sve veći broj srpskih studenata odlazi na specijalizaciju i dalje školovanje na prestižnim svetskim i evropskim univerzitetima.

Kakva su njihova iskustva, koje su razlike između tamošnjih i ovdšnjeg obrazovnog sistema, šta tamo dobijaju, šta im nedostaje, za ovaj broj "Obrazovanja za XXI vek" otkrivaju srpski studenti koji su školovanje nastavili u inostranstvu. Na narednim stranicama nalaze se autorski tekstovi u kojima svoja iskustva opisuju: Slobodan Tomić, student Londonske škole za ekonomiju (LSE), Katarina Đokić, studentkinja političkih nauka na Frajburškom univerzitetu, i Filip Brković, diplomac sa Kembridža.

Svaki dan – jedna knjiga

Profesor prava i razvoja koji mi je predavao na Kembridžu, Beri Rajder, predavanje na kome nam je predstavio konkretan slučaj pranja novca i njegov uticaj na razvoj zemlje, a u kome je lično učestvovao kao advokat oštećenih, završio je rečima: “Tim koji je vodio postupak brojao je šest ljudi. Na kraju se sveo na nas dvoje. Ostali su ubijeni.” Takav stepen odgovornosti i shvatanje da se ono o čemu se u teoriji predaje i u praksi sprovoditi mora, na mene su ostavili neizbrisiv trag

U kafeu *Towser*, na samom početku Skadarlije, svakog meseca se okupljaju Čivning stipendisti koji su svoje postdiplomske studije završili na jednom od univerziteta u Velikoj Britaniji. Prilikom našeg poslednjeg susreta, u krajnje neformalnoj atmosferi, zatičem nekoliko svojih kolega kako živo debatuju. S obzirom na to da je tema bila ekonomski razvoj, kojim sam se intenzivno bavio na postdiplomskim studijama na univerzitetu Kembridž, priključujem se razgovoru. Dok smo naglas razmenjivali ideje, u sebi sam razmišljao: “Da li u Srbiji postoji mesto koje me podseća na Veliku Britaniju?” U tom trenutku, okružen mladim ljudima punim znanja i optimizma, shvatio sam da je duh Kembridža prisutan u centru Beograda i pored toga što smo miljama daleko. Međutim, krenimo redom.

Po preporuci svog mentora, nakon završenih studija na Fakultetu političkih nauka, otišao sam u Beogradsku otvorenu školu na prezentaciju stipendija za postdiplomske studije u Velikoj Britaniji koje obezbeđuju Britanska vlada, Fond za otvoreno društvo i Fond univerziteta Kembridž. Nakon prvog susreta sa Jelenom Babić, koordinatoricom programa, zahvaljujući čijem radu su na desetine studenata imali priliku da studiraju na nekom od prestižnih britanskih univerziteta, odlučujem da se prijavim. Posle nekoliko meseci intenzivnih priprema, koje su obuhvatale prikupljanje

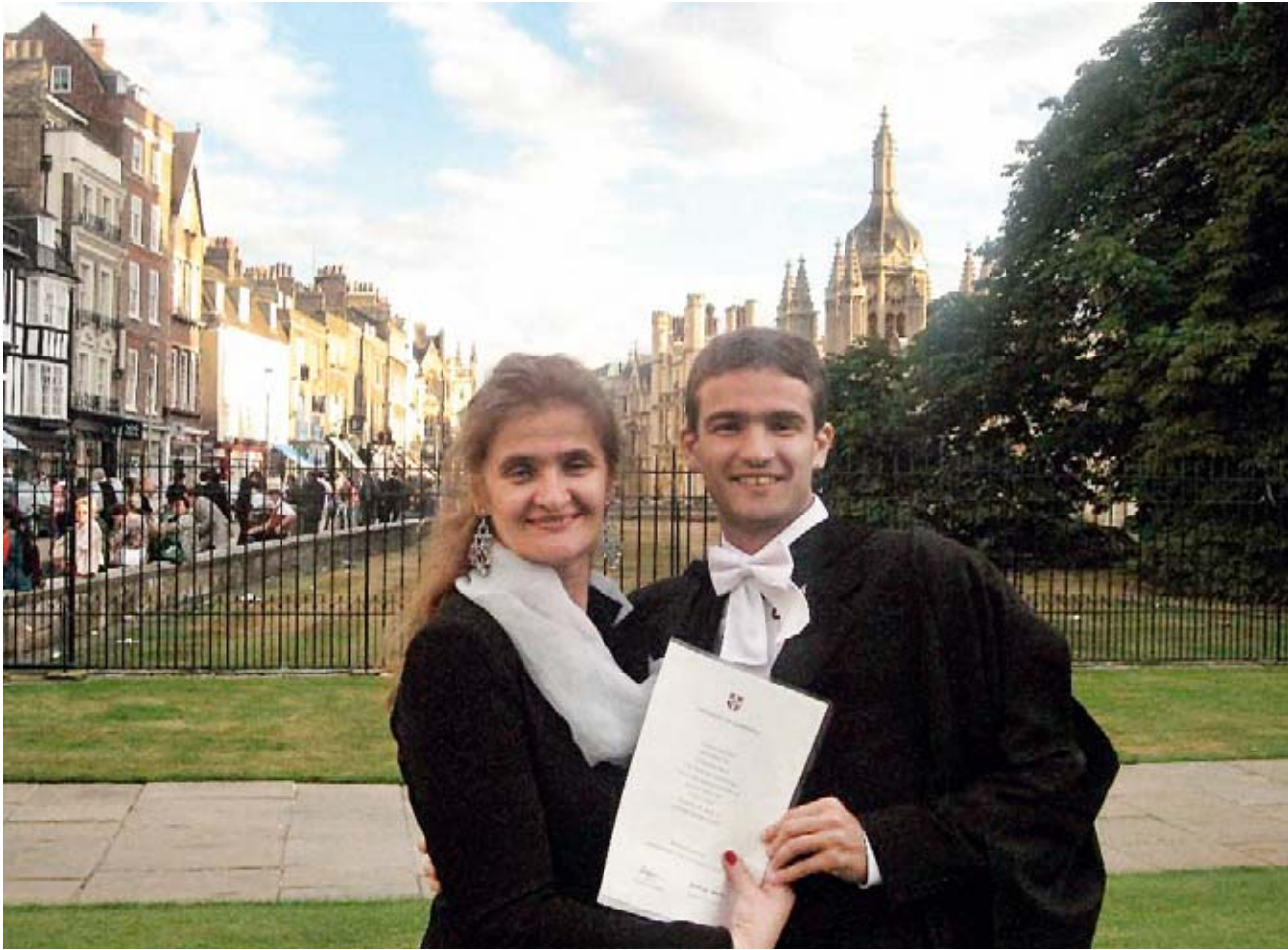
dokumentacije, pisanje aplikacija, polaganje ispita iz engleskog jezika, intervju e i završavanje MA studija u Srbiji, u junu 2009. godine dobijam ponudu za dva *Master of Philosophy* programa na univerzitetu Kembridž – Međunarodne odnose i Studije upravljanja procesom razvoja, od kojih se opredeljujem za studije razvoja.

Nakon jednomesečnog pripremnog seminara u Istanbulu, koji je sastavni deo stipendije, u oktobru 2009. godine, kao student “801. generacije” univerziteta Kembridž, počinjem svoje postdiplomske studije. Prosečan studentski dan je izgledao kao i u Beogradu, ali sa nekoliko detalja koji studiranje u Kembridžu zaista čine jedinstvenim.

Pre svega, tu je rano ustajanje i vožnja biciklom do reke Kem, gde sam, često pre zore, sa kolegama iz koledža Hjuz Hol iznosio osmerac i spremao se za treninge. Na pitanje kako smo uspevali da se motivišemo i da pored brojnih obaveza ujutru budemo tamo, imam samo jedan odgovor: trenutak kada sunce izlazi nad Kemom, dok veslamo, zaista je vredan svakog napora i predstavlja pravo “Kembridž iskustvo”.

Kada se trening završi, počinju predavanja koja često traju do kasno po podne. Naravno, ne prisustvuje se samo predavanjima na svom departmanu, već je jedna od najvećih prednosti univerziteta kao što je Kembridž,

mogućnost da odgovore na specifična pitanja dobijemo na predavanjima drugih departmana. Tako sam, na primer, na geografiji učio o populacionim problemima vezanim za razvoj, na ekonomiji o stranim direktnim investicijama, a na pravima o intelektualnoj svojini i njenom uticaju na najsiromašnije zemlje. O kvalitetu predavača teško je govoriti u ovako kratkom formatu, tako da ću navesti samo dva ilustrativna primera. Profesor razvojne ekonomije Ha-Džun Čeng držao je predavanja koja su kroz snažnu kritiku liberalne i neo-liberalne paradigme u potpunosti menjala ortodoksno shvatanje istorije ekonomije i sve to u zemlji koja počiva na principima slobodne trgovine. Dovoljno je samo pomenuti njegovu tezu koja na jasan način dokazuje da danas nijedan od predsednika koji se zbog svojih zasluga nalaze na novčanicama američkih dolara, ne bi mogao da sklopi dogovor sa Svetskom bankom, Međunarodnim monetarnim fondom ili Svetskom trgovinskom organizacijom, jer ne bi bio dovoljno “progresivan”. Ta otvorenost uma, koja se uzima kao polazna tačka, jeste ono što studente podstiče da argumentovano brane i poboljšavaju trenutni sistem ili da još odlučnije krenu u njegovu radikalno menjanje. Zato je Kembridž inkubator promena već više od osam vekova. Navešću još jedan primer. Profesor prava i razvoja Beri Rajder je predavanje na kome nam je predstavio konkretan

DIPLOMA KAO RADOST: Diplomac i mama

slučaj pranja novca i njegov uticaj na razvoj zemlje, a u kome je lično učestvovao kao advokat oštećenih, završio rečima: “Tim koji je vodio postupak brojao je šest ljudi. Na kraju se sveo na nas dvoje. Ostali su ubijeni.” Takav stepen odgovornosti i shvatanje da se ono o čemu se u teoriji predaje, mora se sprovoditi i u praksi, na mene su ostavili neizbrisiv trag.

Popodne je rezervisano za druženje sa knjigama u jednoj od biblioteka u Kembridžu, koje su stare i po nekoliko vekova. Intenzitet studija tada zaista dolazi do izražaja, jer je fraza da se “čita jedna knjiga dnevno” zapravo realnost. Nakon radnog dana, druženje sa kolegama i vannastavne aktivnosti se podrazumevaju, jer je prosto nemoguće da već do kraja prve nedelje ne budete član jednog od stotinu društava koja postoje na Kembridžu. Tako sam jednog dana išao na probe hora, pa na formalne večere departmana, koledža, a često su i kompanije organizovale okupljanja na kojima su predstavljale svoje nove programe. I tako godinu dana.

Veliko finale, u vidu ceremonije diplomiranja, odigralo se u julu 2010. godine. Imao sam sreće da moja majka tog dana bude sa mnom

i da zajedno prisustvujemo ovom svečanom trenutku. U tradicionalnoj odori, uz pozdrav rektora na latinskom, tada mi je naglas rečeno ono što sam ja, ali i sve moje kolege, već od prvog dana studija intimno osećao, a to je da nas znanje koje smo stekli na trenutno najbolje rangiranom univerzitetu na svetu obavezuje, i da sada nemamo nikakav izgovor da nešto zaista i ne promenimo. Takođe, boravak na Kembridžu za mene ima i jednu ličnu crtu, pošto sam se tu verio, tako da je to grad kome ćemo se Katarina i ja i u budućnosti vraćati.

“Nakon povratka u Beograd, trudim se da ono što sam naučio primenim u praksi. Za nekoga ko je završio studije razvoja, Srbija je pravo mesto za rad. Prijateljima, koji me pitaju zašto sada, kada imam stranu diplomu, ne idem u neku od zemalja Evropske unije, prvo odgovaram da su moja znanja potrebna zemljama u razvoju i da ako i budem išao, moje “inostranstvo” su siromašni delovi Afrike i Azije. Isto tako, smatram da u Srbiji postoji mogućnost da mladi ljudi doprinesu promenama. To potvrđuju i moja nedavna pozitivna iskustva, koja su uzdrmala stereotipe da za mlade ljude nema perspektive u Srbiji i da se strane

diplome obezvređuju. Pre svega, prošle godine bio sam stipendista našeg Fonda za mlade talente, čija pomoć mi je bila veoma dragocena za vreme studija u Velikoj Britaniji. Takođe, početkom oktobra sam dobio i šansu da radim u našoj najvećoj farmaceutskoj kući, Galenici a.d., gde sam zadužen za društveno odgovorno poslovanje kompanije, s obzirom da je to bila jedna od oblasti kojoj sam posvetio najveću pažnju na postdiplomskim studijama. Radim u timu mladih ljudi, od kojih mnogi imaju internacionalno iskustvo, a zajedno smo već inicirali projekte koji nailaze na odličan prijem kod rukovodstva kompanije. Takođe, sa još nekoliko kolega koji su zainteresovani za pitanja razvoja, osnivam i Balkanski centar za studije razvoja koji će sa stručne strane nastojati da pomogne najsiromašnijima i najugroženijima u našem regionu.

Kada sve sumiram, na pitanje da li studije u Velikoj Britaniji donose pozitivna iskustva, da li ih preporučujem kao sledeći korak u obrazovanju i da li nakon njih postoji velika šansa da se ispunjeno živi i kreativno radi u Srbiji, smatram da je odgovor “da”.

Filip Brković

Londonsko iskustvo

Svakodnevnna borba

Ovde je praktično nemoguće raditi kampanjski. Morate tokom godine redovno da dolazite na vežbe, imate obavezu da se unapred spremate za diskusiju, pišete eseje koji zahtevaju prethodnu pripremu. Uz to, glavna prepreka kampanjskom radu jeste način na koji su organizovani ispiti – postoji samo jedan ispitni rok, u junu

“KADA SE UMORITE od Londona, onda ste umorni od života”, davno je napisao čuveni književnik Semjuel Džonson u pismu svom prijatelju iz Škotske. Obrazloženje u nastavku rečenice je glasilo: “London pruža sve što život može da priušti.” Danas, dva i po veka kasnije, tvrdim da svako ko duže živi u Londonu može da stane iza Džonsonovih reči, posebno zato što se grad u međuvremenu izuzetno razvio. Sada je to jedan od svetskih centara u svim bitnim aspektima, od finansijskog do kulturnog. Studiranje u takvoj metropoli svakako otvara perspektivu, ali istovremeno postoje i dve prepreke da se mnoge mogućnosti istraže, bar tokom studija. Vreme i novac. Što se ovog drugog tiče, poznato je da je London jedan od najskupljih svetskih gradova i svaki trošak izvan onih redovnih, životnih, predstavlja udar na budžet.

Što se tiče vremena, moje master studije bile su veoma zahtevne i ta godina značila je svakodnevnu borbu. Ono što je potrebno da se pređe i nauči za devet meseci (ne računajući ispitni rok i dva meseca rada na disertaciji) moglo bi da se uklopi u jedan dobar dvogodišnji program, ako bi se radilo tempom sa osnovnih studija. Iz nedelje u nedelju neophodno je pročitati veći broj naučnih članaka, kao i po nekoliko knjiga sedmično, a paralelno s tim pisati eseje i predlog za disertaciju. Studenti koji se ne pripreme za vežbe teško da će moći da se uključe u diskusiju, a samim tim gube dragoceno vreme jer će istu oblast morati da ponovo pripremaju pred ispite, pod još većim pritiskom. Takođe, rad na stranom jeziku zahteva dodatnu energiju i oduzima više vremena nego kada bi se radilo na maternjem. Sve to doprinosi da raspored bude “zgnusnut” i otuda nije lako balansirati fakultetske obaveze sa željom da se iskoristi bar deo onoga što London pruža – počev od nebrojenih manifestacija, kulturnih i umetničkih događaja, preko obilazaka avangardnih mesta i vrlo zanimljivih delova grada. Ni trenutno na doktorskim

ZGUSNUT RASPORED:
London School
of Economics

studijama, koje sam upisao nakon mastera, situacija sa vremenom nije bolja.

Istakao bih nekoliko suštinskih razlika u odnosu na studije u Srbiji. Prva se tiče literature iz koje se uči. Za četiri godine osnovnih studija u Srbiji ni na jednom predmetu, od oko 30 koliko sam polagao, nismo dobili zadatak da pročitamo ni jedan jedini članak iz nekog akademskog žurnala. I ne čudi što skoro niko od nas, mene i mojih kolega, nije imao iskustvo u korišćenju i pretrazi baza naučnih žurnala čak i nakon što smo diplomirali. Na zapadnim univerzitetima, pa tako i na LSE-u (Londonska škola za ekonomiju i političke nauke), nezamislivo je da se radi bez analize takvih članaka u kojima zapravo počinju glavne debate i iznose se rezultati istraživanja koji dovode do pomaka u nauci. Takođe, mnoge od bitnih knjiga iz oblasti koju studiram nisu prevedene sa engleskog i ne mogu se pronaći u Srbiji. To je ogroman nedostatak i ozbiljna prepreka stručnom

usavršavanju, jer ukoliko relevantna literatura nije dostupna ne postoje ni osnovne pretpostavke za ozbiljan akademski rad.

Druga velika razlika odnosi se na sistem rada. Ovde je praktično nemoguće raditi kampanjski. Morate tokom godine redovno da dolazite na vežbe, imate obavezu da se unapred spremate za diskusiju, pišete eseje koji zahtevaju prethodnu pripremu. Uz to, glavna prepreka kampanjskom radu jeste način na koji su organizovani ispiti – postoji samo jedan ispitni rok, u junu. Ako student ne položi neki predmet, automatski je pao godinu. S obzirom da je nemoguće spremati pet do šest ispita mesec i po dana pred rok, to znači da su studenti od samog početka primorani da rade redovno kako bi se praktično već od prvog dana pripremali za ispite.

Treće, ne postoji način da vas profesor na ispitu privileguje, oštetiti ili eventualno pokloni ocenu ako bi primio mito. Svi ispiti se

INTERNACIONALIZAM:
Slobodan Tomić
sa kolegicom

rade pismeno, a studenti ne ostavljaju svoje lične podatke, već šifru koju profesori ne znaju. Dvoje profesora ocenjuje ispite i u slučaju znatne razlike u bodovima koje daju, dolazi treći ocenjivač “spolja” koji potom daje svoje mišljenje. Konačno, formira se komisija koja donosi odluku o oceni. Time je u potpunosti garantovana nepristranost ocenjivanja i postoji pisani trag na osnovu kojeg student može da se žali ako smatra da je oštećen.

Četvrta razlika odnosi se na administrativnu organizovanost fakulteta i zaista je mnogo primera koji pokazuju koliko je LSE organizovan. Putem imejla redovno dobijamo sve bitne informacije, bilo da su u pitanju proceduralne stvari ili sami kursevi. Svi rokovi su unapred precizirani i ne postoje nejasne situacije u kojima su kriterijumi “magloviti”, što baš i nije slučaj u Srbiji.

Fakultet nudi raznovrsnu pomoć studentima kroz različite nenastavne programe. Tako

Centar za karijeru povezuje potencijalne poslodavce i studente, informiše studente o mogućnostima zaposlenja u zemlji i inostranstvu, pomaže im da se pripreme za intervju za posao itd. Ko želi da usavrši veštine rada na računaru, može da pohađa kurseve o različitim programima (od Worda do komplikovanijih programa sa bazama podataka), a u periodu pred ispite održavaju se posebni treninzi koji bi trebalo da vam pomognu oko strategije pripreme ispita. Takođe, centar za strane jezike nudi kurseve usavršavanja engleskog i učenja stranih jezika.

LSE je poznat po internacionalizmu i politici raznovrsnosti, koja stavlja akcenat na prijem studenata iz različitih krajeva sveta. Kuriozitet je da su jedne godine na fakultetu bili upisani studenti iz većeg broja zemalja nego što Ujedinjene nacije imaju članica. U tom smislu, na master studijama sam stekao prijatelje od Južne Koreje do Argentine sa kojima sam i danas

u redovnom kontaktu. Jedan deo njih je radio pre master studija u svojim zemljama i oni su zaposleni uglavnom u ministarstvima, pravosudnim institucijama, međunarodnim organizacijama ili velikim privatnim kompanijama.

Svim studentima koji razmišljaju ili se dvoume da odu na master ili doktorske studije u inostranstvu, moja preporuka je da ne odustaju olako od te ideje. Odlaskom na strani univerzitet dobiće kvalitetnu nastavu i obrazovanje, upoznaće drugačiji način života i steći prijatelje iz raznih zemalja. S druge strane, moraju biti svesni da živeti u inostranstvu nije isto što i turistički otići van granica zemlje, kada tih nekoliko dana možete bezbrižno razgledati grad, bez pritiska svakodnevnih obaveza. Studiranje, naime, nameće potrebu za jakom disciplinom i zahteva veliku ličnu samostalnost. Nema porodice oko vas u svakodnevnom životu i sami morate da nosite kompletan teret života i studija.

Slobodan Tomić

Studiranje u Nemačkoj

Ne samo na rečima

Od studenata se traži manje da reprodukuju, a više da rezonuju. Pohađanje seminara i pisanje većeg broja radova podstiče samostalnost. Insistira se na metodološkoj pripremljenosti

UPOTPUNJAVANJE: Katarina Đokić ispred ulaza u Frajburški univerzitet

KADA SAM SE prijavila za master na Frajburškom univerzitetu, morala sam da pošaljem dokumenta Seminaru za političke nauke, a odgovor da sam primljena dobila sam od druge univerzitetske službe. Kao strana studentkinja upisala sam se u Kancelariji za strane studente (Nemci imaju drugačiji put upisa), a za pitanja u vezi sa školarinom morala sam da se obratim računovodstvenoj službi. Jednom rečju, to je bila prva razlika koju sam primetila. Beogradski univerzitet funkcioniše kao konfederacija fakulteta, Frajburški je jedinstven, ali i složen. Na osnovnim studijama sve administrativne poslove sam obavljala na FPN-u i sa FPN-om. Ovde je čitava nauka ko je za šta nadležan.

Ispiti su posebna priča. Prijava se odvija u trećoj ili četvrtoj nedelji semestra, u roku koji traje pet dana. Većina predmeta, bar na studijama političkih nauka, su izborni. Kada prijavite ispit iz jednog određenog predmeta nema predomišljanja. Može se desiti da u toku semestra otkrijete da vam izabrani kurs baš i ne leži. Razmišljate, u redu, uzeću u sledećem neki zanimljiviji u okviru istog modula. Naivno. Ako ne položite ispit iz baš ovog predmeta, imate još jednu šansu u sledećem semestru. Ako padnete drugi put... pa, o tome niko ne želi da razmišlja. Sledi, naime, isključenje sa fakulteta.

Što se tiče mog programa, on je iz oblasti političkih nauka koji na prvi pogled nije naročito specijalizovan. U prvoj godini se sastoji od izbornih kurseva u okviru tri obavezna modula (politička teorija, uporedna politika i globalne i regionalne institucije), dok se u drugoj godini specijalizuje jedna od pomenutih oblasti. Osim toga, u prvoj godini su obavezni i kursevi iz metodologije i izrade projekata istraživanja. Dalje, izvesni bodovi se moraju prikupiti i preko pohađanja kurseva drugih seminara i/ili fakulteta i prakse ili učestvovanja na naučnim konferencijama/letnjim školama. Očito je da program nije samo "na rečima" usmeren na obrazovanje politikološkog podmlatka. Inače, predmeti mogu figurirati kao predavanja, vežbe ili seminari. Nastava se, slično nekim našim

Moj grad – Frajburg

vežbama, sastoji od referata, uz dodatna pojašnjenja od strane nastavnika i diskusije. Seminari se organizuju na manje-više specifične teme u okviru određenih modula. Tako, na primer, ja u ovom semestru imam seminare „kultura i politika”, „zdravstvena politika” i „Sveto rimsko carstvo 1495–1806”. Do sada sam slušala i „doktrinu o pravednom ratu”, „federalizam i decentralizaciju”, „direktnu demokratiju” i „civilno društvo u *global governance*”. S obzirom na to da su kursevi izborni, svaki uspostavlja novu grupu studenata. U praksi to znači da srećete mnogo ljudi, ali ni sa kim ne možete da se zblížite.

Studiranje u Nemačkoj nije besplatno. U Baden-Virtembergu semestar košta 500 evra, plus troškovi administracije i tzv. socijalni doprinos (za mene ukupno 605 evra po semestru). Nema budžeta, ali se, s druge strane, studenti sa bar dvoje braće i sestara ili sa decom ili sa invaliditetom oslobađaju školarine. Inače se u Frajburgu veoma radi na tome da se olakša studentima koji imaju decu – osim regularnog oslobađanja od školarine, tu je i program brige o deci (dok su roditelji na predavanjima i sl.) ili, na primer, posebni stanovi u studentskom gradu za porodice. Moj prijatelj ima koleginicu koja na predavanja donosi svoju bebu i ne ustručava se da je podoji nasred časa. Na moje zaprepašćenje, odgovorio mi je da bi se bilo kakvo protivljenje prisutnih shvatilo kao ugrožavanje ravnopravnosti žena.

Inače, moram napomenuti, nalaženje smeštaja je dosta problematično, naročito za studente koji dolaze iz inostranstva a nisu „erasmusovci”. Mesta u studentskim domovima je malo, i raspoređuju se po nikome poznatim kriterijumima: ja sam se prijavljivala u dva regularna roka i oba puta bila odbijena, na kraju sam dospela u jedan dom našavši slučajno oglas na internetu. Većina studenata stanuje u „zajednicama”, što znači da nekoliko ljudi zajednički iznajmljuje stan, svako ima svoju sobu, ostale prostorije su zajedničke. Sobe se nalaze preko oglasa, i cimeri se niti poznaju unapred niti moraju da uspostave naročite

Frajburg je grad na jugozapadu Nemačke, na obroncima Švarcvalda, blizu švajcarske i francuske granice. Lako osvaja srca turista veselom atmosferom i srednjovekovnom arhitekturom – istini za volju, mnoge zgrade nisu „original”, već su rekonstruisane nakon Drugog svetskog rata. Malo poznata zajednička tačka Frajburga i Beograda – oba grada su u Drugom svetskom ratu bombardovali i Luftwaffe (premda greškom, misleći da su već u Francuskoj) i saveznici. Stanovništvo: nešto preko 200.000, od toga oko 20.000 studenata Frajburškog univerziteta, „potpomognutih” studentima još nekolicine takozvanih visokih škola (koje takođe nude programe po sistemu 3+2, ali više praktično-strukovno usmerenih, dok univerzitet pruža ono što mi zovemo akademske studije). Da li grad preko raspusta opusti? Ne, tada studente zamene turisti, pogotovo polaznici intenzivnih kurseva nemačkog; na ulicama se može čuti i engleski (sa svim akcentima), gotovo češće nego nemački. Pravi univerzitetski grad, Frajburg nema industriju (ako se ne računa pivara čije proizvode ne bih preporučila), i univerzitet je najveći poslodavac. Pokrajina Baden-Virtemberg, gde se Frajburg nalazi, jedna je od najbogatijih u Nemačkoj, ali se bogatstvo ovde ne pokazuje: nema glamuroznih izloga ni „fensi” kafića, a glavni prevoz, čak i ljudi u odelima, jeste bicikl. Među studentima u Nemačkoj uglavnom su popularne „zelene” i levičarske orijentacije, dok se partija gospodina Verstervelea prezire. Studentske sklonosti nekako su obeležile čitav Frajburg, koji je postao privlačan za ljude sa alternativnim nazorima. To, naravno, ne znači da na ulici kad je lepo vreme nećete primetiti poneki porše, kojim upravlja srebrnokos vozač, verovatno advokat ili poreski savetnik, sa saputnicom sličnih godina i kose prekrivene maramom u stilu nekadašnjih dama. Ali, ovaj fini svet drži se dosta diskretno.

prijateljske veze (na šta sam ja toliko navikla da mi je bilo čudno što se, došavši mi u posetu, jedna moja drugarica zaprepastila da se kod nas u stanu niko nikome ne javlja kada dolazi ili odlazi).

Socijalni doprinos od 65 evra po semestru pokriva različite povlastice i privilegije, od menze i jevtinijeg gradskog prevoza, do besplatnih ili bar vrlo povoljnih kurseva jezika, plesa, fotografije i još koječega. Na ovdašnjem „DIF-u” takođe su ponuđene različite sportske aktivnosti po pristupačnim cenama ili besplatno. Ako tako nešto u Beogradu i postoji, to svakako nije dovoljno promovisano. U Frajburgu jeste, tako da sam ja, inače nežne građe i godinama zainteresovana za sport isključivo pasivno (kao posmatrač), počela da treniram boks.

Mana u odnosu na studije političkih nauka u Beogradu je manji značaj interdisciplinarnih predmeta, što znači da je rad na širokom obrazovanju stvar ličnog nahodjenja. Istovremeno, obim „gradiva” stručnih predmeta je manji, što otvara mogućnost da se propuste bitne informacije u toku studija. Recimo, prisustvovala

sam času na kome niko sem mene, strankinje, nije znao ko je Klaus fon Bajme, jedan od vodećih savremenih nemačkih politikologa.

Prednosti su podsticanje diskusije i kritičkog mišljenja. Od studenata se traži manje da reprodukuju, a više da rezonuju. Pohađanje seminara i pisanje većeg broja radova podstiče samostalnost. Insistira se na metodološkoj pripremljenosti. Takođe, podstiče se preciznost, bez obzira na to da li držite referat, pišete projekat istraživanja ili radite seminarski. Verujem da se nemački studenti pri započinjanju doktorata mnogo lakše snalaze nego naši. Usmeravanje na praksu u toku studija znači i veću pripremljenost za profesionalni rad. Doduše, pošteno rečeno, praksa je tamo gotovo institucionalizovana u firmama i organizacijama i time je manji problem naći je. Većina firmi ima predviđena mesta za praktikante tako da je na studentu samo da se prijavi.

Ove studije upotpunjuju ono što sam započela u Beogradu, a pritom je i život u inostranstvu po sebi već veliko iskustvo.

Katarina Đokić

Peti talenti

U PARTNERSTVU SA Ministarstvom prosvete i Univerzitetom u Beogradu, kompanija Coca-Cola Hellenic Srbija svečano je obeležila raspisivanje petog, jubilarnog programa "Coca-Cola talenti". Dvogodišnjim programom "Coca-Cola talenti", kompanija Coca-Cola Hellenic Srbija ulaže u razvoj i stručnost budućih poslovnih lidera. Program je prepoznatljiv po tome što studentima obezbeđuje vrhunske obuke, seminare, priliku da se upoznaju sa najboljim praksama kompanije i da kroz bogat mentorski program steknu znanje i praktično iskustvo koje inače ne mogu da dobiju samo kroz klasičan sistem obrazovanja

Izabrani studenti imaju mogućnost da rade u poslovnom okruženju i da se oprobaju u radu na sedam različitih realnih projekata iz oblasti najbližih njihovom profesionalnom interesovanju. Takođe, programom je obuhvaćena i novčana podrška u iznosu od 2000 evra po godini studija. "Coca-Cola talenti" program ima za cilj da ohrabri i motiviše mlade da ostanu u zemlji i svojim profesionalnim razvojem doprinose razvoju društva u celini.

"Razvijanjem našeg poslovanja rastu i potrebe kompanije za lokalnim kadrom, zbog čega želimo da svoju ekspertizu iz oblasti oblikovanja vrhunskih menadžera uložimo u mlade i pomognemo im da za vreme studija steknu veštine i znanja neophodna za upravljanje složenim poslovnim procesima. Time doprinosimo njihovom razvoju i unapređenju društvene zajednice u kojoj poslujemo", izjavio je generalni direktor kompanije Coca-Cola Hellenic Srbija Sotiris Janopulos.

"Univerzitet u Beogradu je svih pet godina unazad podržavao program 'Coca-Cola talenti', dok se ove, jubilarne godine u program uključio kao partner u projektu. Veliko nam je zadovoljstvo što smo u prilici da sarađujemo sa kompanijom Coca-Cola Hellenic Srbija na ovom, za studente važnom programu, koji im pruža priliku da steknu mnoga praktična znanja i iskustva koja će ih pripremiti za ono što ih očekuje kada započnu svoju karijeru i pomoći im da lakše dođu do prvog zaposlenja. Iskreno se nadam da će program 'Coca-Cola talenti' podstaći i ostale kompanije koje posluju u Srbiji da se pridruže ovoj inicijativi", rekao je rektor Univerziteta u Beogradu Branko Kovačević.

Naučna elita u emigraciji

PREMA PODACIMA SVETSKOG ekonomskog foruma, po odrednici "odliv mozgova" Srbija je među 139 zemalja rangirana na 136. mesto, a od okolnih država lošije je plasirana samo Bosna i Hercegovina. Ekspert za migracije, prof. dr Vladimir Grečić rekao je za "Blic" da

potencijal srpske naučne dijasporu iz svih delova sveta broji više od deset hiljada ljudi i premašuje razmere današnje naučne zajednice Srbije.

Najveći broj srpskih naučnika živi i radi u SAD, a među njima je čak 2000 doktora nauka.

"Srbiju je tokom poslednje dve decenije

napustila jedna sjajna naučna elita. Najveći broj, više od 60 odsto, otišao je u SAD koje su za naučnike migrante 'obećana zemlja'. Od 46.757 naših građana kojima su SAD u periodu 2000–2009. izdale useljeničke vize, oko deset odsto ima visoko obrazovanje. Broj naučnika i inženjera iz naše zemlje koji rade u SAD premašuje šest hiljada, od čega je više od dve hiljade doktora nauka. Samo u toku tri školske godine, od 2000. do 2002, na univerzitetima SAD doktorirala su 253 građanina Srbije. Od tog broja, nažalost, u zemlju se do danas vratilo samo njih tridesetak", rekao je profesor Grečić, autor knjige *Srpska naučna dijaspora*.

Mame u klupi

NA INICIJATIVU NACIONALNOG saveta Egipatske nacionalne manjine, Osnovna škola za obrazovanje odraslih "Branko Pešić" u Zemun Polju počela je sa predškolskim programom nazvanim "Mala škola".

Cilj programa je da se mališani iz romskih porodica, starosti do šest godina, pripreme za polazak u redovnu osnovnu školu tako što će učiti da čitaju i pišu, ali i da stiču osnovne kulturne i higijenske navike.

Prema zvaničnim podacima, veliki broj romske dece nikad ne završi osnovnu školu, a oko 80 odsto Roma na teritoriji Beograda potpuno je nepismeno. Međutim, u klupama pored predškolaca naći će se i njihove majke, koje su iz brojnih razloga prekinule obrazovanje i napustile školu i tako ostale nepismene.

"Došli smo na ideju da putem predškolskog programa 'Mala škola' na vreme uključimo romsku decu u obrazovni sistem, kako ne bi kasnili za svojim vršnjacima kako bi se što pre socijalizovali i još više zainteresovali za školu, jer većinu đaka u našoj školi čine 'prerasla' romska deca, koja sa više od deset godina starosti polaze prvi put u prvi razred. Oni idu u školu po skraćenom postupku jer prema Zakonu o obrazovanju, deca do 17. godine mogu da konkurišu za upis u srednju školu. Prema dosadašnjim podacima, osamdeset odsto naših učenika završi osnovnu, a svega šezdeset upiše srednju školu. Primenom ovog programa nadamo se da će se ovaj procenat u narednim godinama znatno povećati", rekla je direktorka škole Jovanka Stojić.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec